

ՍՈՒՐԻԱ-ԹՈՒՐՔԻԱ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՆՈ՞Ր ՓՈՒԾ

Սուրիա-Թուրքիայի յարաբերութիւններու կարգաւորումը և սախառաստող արտաքին գործոց նախարարներու, ապա պաշտպանութեան նախարարներու մակարդակով հասդիպումները զարգացնելու տրամադրութիւններ երեւելի կը դառնան:

Հանդիպումներու այս մակարդակը եւ միջնորդները կը յուշեն, որ յարաբերութիւններու կարգաւորումը իր ազդեցութիւնը կրնայ ունենալ եւ երկու երկիրներու ազգային անվտանգութեան, եւ տնտեսութեան վերականգնումին, եւ տարածաշրջանի երկիրներուն վրայ:

Սուրիա յարաբերութիւններու կարգաւորումը կը պայմանաւորէ 3 հիմնական հարցերով՝ ահաբեկչական խմբաւորումներու դեմ պատերազմի շարունակութիւն, թղթական բանակին սուրիական տարածքներն ուրուս բերում եւ սուրիացի տեղահանուածներու հարցին լուծում:

Թուրքիա, իր կարգին, յարաբերութիւններու կարգաւորումիվ կը նախատես իր ազգային անվտանգութիւնը ամրապնդէլ՝ Սուրիայի հետ իր սահմանը ապահով գոտի դարձնելով, երկրի տնտեսութիւնը բարելաւել, յատկապես նկատի ունենալով որ Սուրիան, աշխարհագրական իր դիրքին բերումով թղթական արտադրութիւններու դեպի Շողի երկիրներ միակ անցը կրնայ դառնալ, իրանի վիճակը ԱՄՆ-ի մաշումներուն պատճառով իրանեան տարրերակը բացառելով: Սուրիացի տեղահանուածներու հարցին լուծումը եւս եւ ներքին քաղաքական կրնան նպաստել: Այս բոլոր քանակարար կը բարձրացնեն Թուրքիոյ ներկայ սախագահին վերըստրութիւնը յառաջիկայ սախագահական ընտրութիւններուն:

Տասնամերկէ մը աւելի տեսող Սուրիայի պատերազմին Թուրքիոյ միջամուխ ըլլալը բնականաբար կը նուազեցն Թուրքիոյ վստահելիութեան վարկածը սուրիական կողմին համար, սակայն, միջնորդներու շահերը նկատի ունենալով յստակ կը դառնայ, որ Թուրքիա այլ եւ չունի, բացի յարաբերութիւններու կարգաւորման ուղղութել, որովհետեւ թղթական գործուն ու ահաբեկչական հաւատադրողական խմբաւորումներու ներթափանցումները Թուրքիա աստիճանաբար աւելի փրխուն կը դարձնեն Թուրքիոյ ազգային անվտանգութիւնը:

Միևնուն, Թուրքիա քաշատերեակ է որ գինեալ յարձակումներով չի կրնար զապել թղթական ներկայութիւնը, որովհետեւ դեմ յանդիման կը կանգնի ԱՄՆ-ի հետ գինեալ բախումներու:

Հակառակ տեղի ունեցած ու ակնկալուող հանդիպումներու դրական արձագանգին երկու երկիրներու կողմէ, Դամասկոս կը հաստատէ որ թղթական կողմէն կ'ակնկալէ գործնական քայլեր, որովհետեւ կարգաւորում իր դրական ազդեցութիւնը պիտի ունենայ տարածաշրջանի բոլոր երկիրներուն վրայ:

Յարաբերութիւններու այս դաշտին մեջ ուրս-թղթական եւ իրանեան ազդեցութիւնը ակնառու է:

Թուրքիա, տարբեր երկիրներու հետ իր արտաքին քաղաքականութեան մեջ, կը թեքի բանակցութիւններու եւ յարաբերութիւններու կարգաւորման, նոյնը կը փորձէ իրականացնել Հայաստանի հետ, սակայն, Աղորակեցնակի հետ խաղաղութեան պայմանագրի ականուած սախապայմանը յառաջ տանելով: Հարաւային Կովկասի մեջ եւս կը բանի ուրս-թղթական եւ իրանեան ազդեցութիւնը:

Հետեւաբար ինչպէս Սուրիան կ'ուզէ իր ազգային իրաւունքները պաշտպանուած տեսնել յարաբերութիւններու կարգաւորման հասնելու ճամրուն, այնպէս ալ Հայաստան իր ազգային իրաւունքներուն տեր կանգնելու դիրքերն պէտք է բանակցի թղթական թէ ատրակեցնական կողմերուն հետ:

Պատերազմները կը հիւծեն երկիրները, որքան ալ յաղթող ու պարտուող կողմեր ըլլան: Թուրքիան սուրիական պատերազմի ազդեցութեան գերծ չմասց՝ իր ազգային անվտանգութեան, տնտեսութեան եւ ներքին հարցերու սրման իմաստով, ահա թէ ինչո՞ւ Թուրքիոյ արտաքին քաղաքականութեան մեջ նկատելի կը դառնան փոփոխութիւններ, ճակատումներ խուսափումներ:

Պէտք է յստակօրէն դիտարկել թէ յարաբերութիւններու կարգաւորումներ ո՞ր երկիրները կրնան օգտուիլ եւ վստահութեան ինչպիսի՞ երաշնիք կրնան տալ արդիւնաւորելու բանակցութիւններու որեւէ փուլ:

«4.»

Ապրիլ 2023

Տեղական Լրաբաղ

- Կիրակի, 25 Նոյեմբեր 2022-ին, Սուրիայի նախագահ Պաշար ալ - Ասատ շնորհաւորեց Սուրիայի քրիստոնէական համայնքները՝ Ս. Ծնունդին աղիթով:

Սուրիայի Զանքապետութեան նախագահական հարցերու նախարար Մանսուր Ազզաւ նախագահ Ասատին շնորհաւորական կողմէ փոխանցեց քրիստոնէայ համայնքապետներուն, որուն իրենց կարգին շնորհակալական եւ երախտագիտական խօսքեր ուղղեցին նախագահ Ասատին, ինդիբելով Ամենակալին պահպանել Սուրիան, Սուրիայի ժողովուրդը, դեկավարութիւնն ու բանակը, լոյսի մեջ պահել Սուրիայի նահատական հոգիները եւ իշխարանի սուրիացի ընտանիքի ուժ եւ համբերութիւն պարգևել, որպէսզի կարենան դիմագրաւել երկիրին մեջ տիրող դժուար պայմանները:

- Երկուշաբթի, 2 Յունիուար 2023-ին, ՍԱՎԱ հաղորդեց, որ Սուրիայի Փոխադրութեան Նախարարութիւնը յայտարարեց, որ Դամասկոսի Միջազգային Օդակայանը կողայէլի կողմէ յարձակումի ենթակալու ետք, այսօր առաւտեան ժամը 9:00-ին կրկին բանիլ սկսաւ:

Ցիշեսք, որ առաւտեան ժամը 2:00-ին, կողայէլ թապարիա շրջանէն բազմաթիւ իրթիներ արձակեց Դամասկոսի Միջազգային Օդակայանին ուղղված ամբողջ հետեւակը, որուն հետեւակը երկու գինուոր նահատակութեաւ, վիրաւորներ եւ նիւթական վնասներ արձանագրութեան:

- Սուրիայի Պաշտպանութեան Նախարարութիւնը յայտարարեց, որ Չորեքաբթի, 28 Դեկտեմբեր 2022-ին, Սոսկուայի մեջ Սուրիայի պաշտպանութեան նախարարն ու սուրիական գաղտնի սպասարկութեան վարչակազմի տնօրինը հանդիպումը մը ունեցան իրենց թուրք պաշտոնակիցներուն հետ, Ռուսիոյ մասնակցութեամբ:

Նախարարութիւնը հաղորդագրութեամբ յայտնեց, որ հասկիպում մը դրական միջնորդութիւնը կողմէ նուազած իրենց թուրք պաշտոնակիցներուն հետ, Ռուսիոյ մասնակցութեամբ:

- Սուրիայի Արտաքին գործոց Նախարարութիւնը կը յայտնէ, որ կողայէլ իրթիակացած էն այլազան նիւթերու շուրջ, ինչպէս ահաբեկչութեան դեմ պայքարի միջոցներուն, Սուրիայի իրավիճակին ու տեղահանուածներուն հարցին, շեշտելով Սուրիայի եւ տարածաշրջանի իրավիճակին լուծման գծով միացեալ երկխօսութեան շարունակման կարեւորութիւնը:

- Սուրիայի Արտաքին գործոց Նախարարութիւնը կը յայտնէ, որ կողայէլ իրթիակացած էն այլազան նիւթերու շուրջ, ինչպէս ահաբեկչութեան դեմ պայքարի միջոցներուն, Սուրիայի իրավիճակին ու տեղահանուածներուն հարցին, շեշտելով Սուրիայի եւ տարածաշրջանի իրավիճակին լուծման գծով միացեալ երկխօսութեան շարունակման կարեւորութիւնը:

ՄԱԿ-ի Անվտանգութեան Խորհրդական յարտիւնը կը յայտնէ, որ կողայէլ իրթիակացած էն այլազան նիւթերու շուրջ, ինչպէս ահաբեկչութեան դեմ պայքարի միջոցներուն, Սուրիայի իրավիճակին ու տեղահանուածներուն հարցին, շեշտելով Սուրիայի եւ տարածաշրջանի իրավիճակին լուծման գծով միացեալ երկխօսութեան շարունակման կարեւորութիւնը:

ՄԱԿ-ի Անվտանգութեան Խորհրդական յարտիւնը կը յայտնէ, որ կողայէլ իրթիակացած էն այլազան նիւթերու շուրջ, ինչպէս ահաբեկչութեան դեմ պայքարի միջոցներուն, Սուրիայի իրավիճակին ու տեղահանուածներուն հարցին, շեշտելով Սուրիայի եւ տարածաշրջանի իրավիճակին լուծման գծով միացեալ երկխօսութեան շարունակման կարեւորութիւնը:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳԵՐԱԳՈՅՆ

ՀՅԴ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ՄԱՐՄԻ ԱՄԱՆՈՐԵԱՆ ՌԻԴՐԱԾ

Յունիս Ա. 2023 3

Սիրելի հայրենակիցներ,

Աւարտին հասած է 2022 թուականը: Տարեմուտը, սովորաբար, անցնող տարին ամփոփելու, նորյանձնառությունների և ախանշելու, և ան բարեմայթություններու արիթ է:

Ցաւօք, 2022-ը չեղաւ համազգային ծեղբերումներու, խաղաղութեան ու պետականութեան ամրապնդման տարի: Երկրորդ կը շարունակէ դիմագրաւել անյաղթահարելի դարձած եւ օրեցօղ խորացող անվտանգային եւ գոյութեանական մարտահրաւերներ: Կորուած տարածքային ամբողջականութեան պայմաններուն տակ երկրի քաղաքական դեկավարութիւնը ոչ միայն չի կրնար երաշխաւորել Հայաստանի անվտանգութիւնը:

Ու ինքնիշխանութիւնը, այլեւ կը հրաժարի Արցախի Հանրապետութեան անվտանգութեան երաշխաւորոր ըլլալու իր սահմանադրական յանձնառութենուն:

Այս պահուն Արցախի 120 հազար մեր քոյրերն ու եղբայրները կը դիմագրաւեն յարձակողական Աստրակեանի կողմէն իրականացուող բացայատ ցեղասպանական գործողութիւնը՝ արդեն քսան օր ճգուտող, մարդասիրական ծանրագոյն ճգնաժամ յառաջացուցած շշափակումը:

44-օրեայ պատերազմն երկու տարի անց, մեր անանց ցաւերուն եւ անդառնալի կորուստներուն կը գումարուին նորերը՝ թշնամի Սեպտեմբերեան երկորեայ յարձակումին զոհ դարձած աւելի քան 200 զինուորներն ոմանք տակաւին չեն գտած հրենց հանգիստը հայրենի հողին մէջ: Հազարաւոր ընտանիքներ կ'ապրին որդիներու կորուստի, տասնեակ հազարներ՝ իրենց հարազատ ընօրիանի կորուստը ապրու փախստականի վիշտով, տասնեակներ՝ գերեվարուած որդիներու վերադարձ յոյսով:

Այս ցաւալի իրականութեան մէջ՝ մէկ կողմէն կը շարունակուի Հայաստանի արտաքին մեկուսացումը, միւս կողմէն՝ թուրք-ատրպեճանական բացայատ օազմատեսէ հեռուորաբանութիւնն ու իրական յարձակումը, որուն ՀՅ իշխանութիւնը համարժեք պատասխան տալու ոչ կամք եւ ոչ ալ կարողութիւն ցոյց կու տայ:

Սոյնքան աղետայի է երկրին մէջ խորացող ներազգային պառակտումը, անըստոյց հեռակարող պայմանաւորուած ծանր բարոյահոգեանական մթնոլորտը: Խորացող արտաքին մարտահրաւերներու կողքին կը շարունակուի երկրի հիմնարկային կազմաքանումը՝ ժողովրդավարութեան բացայատ նահանջները, ճնշիչ գործիքակազմի որդեգրումը, քաղաքական հալածանքներն ու իշխանութեան իրացումը:

Մեր պետականութեան եւ մեզ մէ իրաքանչիւրին համար շարունակուող այս վայրէջքը կասեցնելու, Հայոց պետականութեան ու Արցախ աշխարհին ուղղուած ծանրագոյն մարտահրաւերը՝ դիմագրաւելու, խորացող ներքին բաժանարարներու ու երկրի ապագայ գահավիժումը կասեցնելու քաղաքական պատասխանատուութեամբ եւ յանձնառութեամբ՝ ընդդիմադիր այլ քաղաքական ուժերուն հետ միասնաբար 2022-ին ՀՅ Ղաշնակցութիւնը իր շաբթերու անմասցորդ նույրումով հունաւորեց Դիմադրութեան շարժումը:

Հազարաւոր մեր հայրենակիցներ՝ ընդդիմադիր քաղաքական ուժերու առաջնորդութեամբ ուղի կասեցնեցան՝ ամսներ շարունակ անսահանջ մսալով իրենց համոզումներուն՝ վստահ ըլլալով, որ միայն ազգային միասնականութեամբ եւ համազգային պայքարով կարելի է շշել մեզի պարտադրուող ուրացումը, փոխել խաղի նույնատացուցիչ կանոնները, ծեւաւորել իրապես ազգային յանձնառութիւնն ունեցող հշխանութիւն, իրական խաղաղութիւն:

Մենք միասին կարելիութիւնն ունենք այդ անպատուաբեր ու նույնատացուցիչ ընթացքը կասեցնելու, ուղղելու մեր պետականութեան խաթարուած ողևաշարը, վերագտնելու մեր արժանապատուութիւնն ու ամրացած ոգիով կանգնեցնելու պարտութիւններու կործանարար շղթան:

Մեր հաւաքական պայքարը առայժմ համեստ ծեղբերումներով նշանաւուրուած է, բայց մեր ժողովուրդի պատմական իշերը լեռների կոչելու յանձնառութիւնն ու ժողովուրդի պահանջը անսահանջ են: Կտիկան պետականութիւնն ունենալու, արժանապատի ապրելու եւ արարելու մեր հաւաքական չիրացուած օրակարգն է:

Մեզի մէծ փորձութիւններ կը սպասեն, աշխարհաքաղաքական վերադասաւորումներու այս փոթորկու ժամանակներուն մէջ իրաւունք չունինք կորսնելու մեր գոյնութիւնը:

Ստեղծուած փակուղային իրավիճակին մէջ մեզի աւելի քան ազգային միասնականութիւն անհրաժեշտ է, ազգային պետականութեան նոր բովանդակուութեան եւ տեղական սահմանում: Մենք պարտաւոր ենք ելքեր գտնելու՝ դիմակայելու արտաքին մարտահրաւերները, մարդասիր մեր երերացող պետականութիւնը: Մեր ուժականութեան աղբիւրը Հայաստան-Արցախ միասնականութեան մէջ է:

Սիրելի հայրենակիցներ,

Ընորհաւոր Ամանոր եւ Սուլը Ծնունդ:

Թող 2023թ. սեր, համերաշխութիւնն եւ իրական խաղաղութիւնն բերե մեր բոլորին ընտանիքներուն, ըլլայ զօրացման ու վերածունդի տարի:

Ազգային միասնականութեամբ լծուինք մեր պետականութիւնը պաշտպանելու եւ մեր ազգային օրակարգերը կեանքի կոչելու գործին:

**ՀՅԴ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ՄԱՐՄԻ
31.12.2022, Երևան**

ԱՐԺԱՆԻ ՆԱԽԱԳԱՀ. «ԱՅՍ ՄԱՆՐԱԳՈՅՆ ԽԳՆԱԺԱՄ ԱՌ ՊԱՏՈՒՈՎ Կ'ԱՆՁԵԼԵՏԵՐ»

Կրցախի նախագահ Արայիկ Չարուրինեան հետեւեալ մարդանք յղած է Ամանորի եւ Սուլը Ծնունդ տուներուն առիթով.

Սիրելի հայրենակիցներ, 2023-ը կը դիմագրուենք արտակարգ պայմաններու մէջ: Անցնող տարուան ամբողջ ընթացքին, անկախ Արցախի Հանրապետութեան խաղաղ ընակցութեան հանդեպ իրականացնած բազմաթիւ յարձակումներն ու սաղրանքներն, Ալորապեճան 12 Դէկտեմբերին և ան վակեց Արցախը Մայր Հայաստանի կապող միակ ճանապարհը՝ մեզ կանգնեցնելով նոր մարտահրաւերներու առջեւ:

Տարաբնոյա դժուարութիւններն ու փորձութիւնները յաղաքարին ճանապարհի մէջ ժողովուրդ դարձաւ աւելի ուժեղ ու ամրակուու՝ անգամ մը եւս վերահաստատելով սեփական հողի վրայ ազատ ու անկախ ապրելու, արարելու կամքը ու վզուականութիւնները: Մեր ժողովուրդ նման զրկանքներու պակաս չէ ունեցած դարերու եւ յատկապես վերջին տասնամեակներուն ընթացքում, սակայն յաջողած է վզուական ու միասնական պայքարի միջոցով յարձական մարտահրաւերները: Ուստի, կատար եմ, որ այս ծանրագոյն ճգնաժամաւ անգամ կանգնեցնելով նոր պատուով:

Թանկագիր բարեկամներ, այս տօնական օրին կ'ուզեմ շնորհակալութիւն յայտնել ծեղ՝ միմեած սատարելու եւ առկայ մարտահրաւերները արժանապատութեամբ դիմագրաւելու համար:

Կ'ուզեմ ներդողութիւն խնդրել յատկապես այս երեխաներեն, ովքեր հեռու կը գտնուին իրենց ծնողներն՝ Արցախի կեանքի ճամբան բանական ըստական կողմէ գործադրուած շանքերուն ցարդարուի ապարին մարդու առջականութիւնը:

Կ'ուզեմ որ յիշենք Հայրենիքի նույրեալները եւ խոնարինը անոնց յիշատակին դիմաց: Այդ յիշատակը կարելի է վառ պահել միայն հայկական Արցախով, Արցախի մէջ ապրելով եւ պայքարելով:

Համոզուած եղեք, որ հայրենիքի այս գողուրիկ անկիւնին մէջ ապրելով ու ծառացող դժուարութիւնները հերոսաբար յաղթահարելով, մեզ մէ իրաքանչիւրը իրովի կարելի է վառ պահել միայն հայկական Արցախով, Արցախի մէջ ապրելով եւ պայքարելով:

Համոզուած եղեք, որ հայրենիքի այս գողուրիկ անկիւնին մէջ ապրելով ու ծառացող դժուարութիւնների վերաբերութիւնը յայտնել Մայր Հայաստանի սատարել խորին եւ անու ապագային:

Կ'ուզեմ սատ խորին եւ անու ապագային պահանջը անսահանջ մսալով իրենց համոզուած մարտահրաւերներուն՝ վստահ ըլլալով, որ միայն ազգային միասնականութեամբ եւ համազգային պայքարով կարելի է շշել մեզի պարտադրուող ուրացումը, փոխել խաղի նույնատացուցիչ կանոնները, ծեւաւորել իրապես ազգային յանձնառութիւնն ունեցող հշխանութիւն, իրական խաղաղութիւն:

Կ'ուզեմ սատ խորին եւ անու ապագային պահանջը անսահանջ մսալով իրենց համոզուած մարտահրաւերներուն՝ վստահ ըլլալով, բոլոր անոնց որոնք մեզի հետ են, մեր կողքին, իրենց աշակեցութիւնն ու զօրակցութիւնը կը ցուցաբերէն Արցախին այս դժուարու օրերուն: Խաղաղութիւնը, բարօրութիւնը, վճռականութիւնը, յոյս ու հաւատք բոլորին:

Ընորհաւոր Ամանոր եւ Սուլը Ծնունդ:

ԱՀԱՅՐ

ԱՆՀԱՂՈՐԴՆԵՐՈՒ ԴԱՐԱՇՐՋԱՆ

Ս. Մահմետեցեան

Յունուարի առաջին օրն է շատերու պես, ես ալ հեռածայլով կապի մեջ կը մտնեմ հարազատներու, ընկերներու եւ բարեկամներու հետ, առողջութեան, խաղաղութեան եւ յաջողութեան մաղթանքներ բաշխելու համար (Նաեւ... ստանալու ակնկալութեամբ): Չրուցակիցներէս մէկ քանին կ'ապրին Երեւան, Պէյրութ, այլ քաղաքներ, կամ քաղաքակից են ինծի:

Բնականաբար Յայաստանի եւ Լիբանանի տաժանելի, վտանգալից վիճակները մեր զրոյցներուն գլխաւոր առանցքներէն են, նաեւ՝ այլ հարցեր. Ուժրանիա, ապրուստի տագնապներ-սղութիւն եւ մասամբ նորին: Երբ մաղթանքներու փոխանակման զրոյցներու շարքը տեղ մը կը հասնի, յանկարծ կանգ կ'առնեմ, որովհետեւ կ'անդադառնամ, որ իրերանման վիճակներ ապրող հարազատներս, առանց իրարմէ լուր ունենալու, գրեթէ նոյն բարերով ախտաճաևաջումներ դրած են: Արձանագրեմ մէկ քանին (բառացի չեն, այլ ըստածներուն սեղմ պատկերը, միտումնաւոր քաղուածքներ): Մեկնաբանութիւնը կը թողում ընթերցողին:

ԵՐԵՎԱՆԸ. Արցախի ամբողջական պաշարումը արդեն մօտաւորա-պէս 20 օրուան պատմութիւն ունի: Խայտառակութիւններու ամբողջ խառ-նարան մը: Շատեր մտահոգ են, սակայն եթէ 31 Դեկտեմբերի գիշերը Երե-ւան ըլլայիր, պիտի տեսնեիր, թէ ինչպիսի՞ հրավառութիւն տեղի ունեցաւ, մարդիկ ինչպէս խճողած եին ճաշարան-գրսապայերը, քեզ կ'ընեին՝ ան-տեսնով դառն իրավանութիւնները (խօսակիցս չի յիշեր, թէ Արցախի պա-

շարումը սեղմուեցաւ Երեւանի մէջ կայացած Երոտեսիլի փառաւոր մրցոյթեն անմիջապէս ետք, նոր ապացոյ մը բերելով, որ մեր հշխանութեան այրերը որքան մտահոգ էին հայրենիքի անմիջական կարիքներով, միևնդեռ անդին, թշնամին նոր սադրանքներ կը պատրաստեր անժանկոյթ): Յակառակ ապրուստի սղութեան ալիքին բարձրացման, մարդիկ շուկաներն էին ըստ հայու աւանդութեան, գնումներուն մէծ մասը կ'հրականանար... պարտքով: Ցնորթիւն կ'արտայայտէին պետական այրերու տրամադրութիւնները, իսկ հշխանաւորները կը հաւաստէին, թէ երկիրը դէպի բարեկաւում կը վազէ, տնտեսութիւնը կը զարգանայ, ամեն քան լաւ է ու վաղն ալ շատ աւելի լաւ օրեր պիտի գան: Վայելք ապրութերը պետական մարդիկն են ու անոնց անմիջական շոշապատը, այսինքն՝ ժողովուրդին մէկ փոքր մասնիկը, իսկ զանգուածին կոկորդը, Արցախի կոկորդին նման, կը սեղմուի ապահովութեան եւ ապրուստի տագնապներուն զոյց ձեռքերով:

ՊԵՅՐՈՒԹԵՆ. Սղոթիւնը տանելի սահմաններէն շատ անդին անցած է առաջնային գործութիւն կազմութիւնում:

ՊԵՅՐՈՒԹԵՆ. Սղոթիւնը տանելի սահմաններէն շատ անդին անցած է շատուց, տագնապի մատնուած է ժողովուրդին մեծ մասը: Այս տարի, եթէ փողոցներէն անցնիս, պիտի չտեսնես սովորական լուսաւորութիւնները, որոնք «քաղաքացիական պատերազմ»-ի ամենէն ծանր փուլերուն իսկ որոշ թեթեւութիւն մը կը բերէն օռումբերէն հալածական մարդոց: Մարդիկ սիրու չունին փողոց կամ տուն զարդարելու, օրապահիկն ու տարրական կարիքներո վերածուած են անմատչելի հորիզոնի: որքան արագ վազեն դեպի հորիզոնի գիծը, անկիւ այնքան արագ կը հեռանայ, կը խուսափի թեզմէ: Միւս կողմէ, սակայն, ճամբաններն ու ճաշարան-օքրօսավայրեր բերնեւ բերան լեցուն են, մեծ մասամբ՝ դուրսնեն եկողներով կամ «մենաշնորհեալ-ներով»: 31 Դեկտեմբերի գիշերը, չես կրնաս երեւակայել, թէ որքան կրակեցին, իսկ եթէ հաշուի առնես, որ իրաքանչիւր փամփուշտ գոնէ մէկ սոլար կ'արժէ...: Կան փոքր խմբակ մը եւ հսկայ զնագուած մը, որոնք իրարու անհաղորդ են, փոքրամասնութիւնը կ'ապրի այնպէս մը, որ կարծէ թէ երկիրը տագնապի մէջ չէ:

ԵՐՈՊԱԿԱՆ ԸԱՂՎԹԸ ՄԸ. Երկու օրէ ի վեր ցուրտը քիչ մը մեղմացած է: Չե մեղմացած ապրուստի սղութեան ալիքը: Վառելանիւթ, սննդանիւթեր եւ այլ անմիջական կարիքներ կը վաճառուին անհամեմատաբար բարձր սակերով: Ուժրանիոյ պատերազմին գինը կը վճարէ Երոպացի ժողովուրդը, որուն բողոքի ծայները բաւարար արձագանք չեն գտներ զանգուածային լրատու աղքիւրներէ: Իշխանաւորներ Ուժրանիան զինելու մրցավագքին նոր թափ կու տան, իսկ Ուժրանիոյ քանդումը կը շարունակուի ոտևական հրթիռներով: (Նկատել կու տան, որ Ուժրանիոյ պատերազմին հա-

շուեցոյցը կը ճնշէ նաեւ աշխարհի բոլոր երկիրներու ժողովուրդին քակներուն վրայ, իսկ անդին, կարագով մեղը քսուած է վառելանիւթի, զենքի եւ այլ «շահարեր ապրանքներ» վաճառողներու հացին: Խօսակիցն համամիտ է:

Եթե Նման գրոյցներ ունենայի Հալեպ կամ այլ «Նահատակ քաղաք-ներ» բնակողներու հետ, չեմ կարծեր որ պատկերը տարբեր պիտի զլար, այլ նոր փաստեր պիտի ունենայի, թէ կ'ապրինք անհաղորդներու դարաշուան մը:

Կը փորձեմ արագ եղակացութիւններու հասմիլ. աշխարհը, զոյն հօգոյ երկիրներու դեկերը կը գտնուին տիմսար խամաճիկներու ծեռքին, փոքրամասնութիւն մը՝ որ անհաղորդ է զանգուածներու տարրական իրաւունքներուն, ավկալիիքներուն։ Այդ խամաճիկները կը հօսին, գործել կը ծեւացնեն՝ համաձայն զիրենք այդ դեկերուն հասցնողներու կամքին, շահերուն-հաշիններուն։ Թուրքիոյ եւ Վտուպեյճանի պէս ոճրագործ իշխանութիւններ անտես կ'անցնին, աւելին, ուղղակի եւ անուղղակի քաջալերաք ալ կը գտնեն, ապացուցելով, թէ խամաճիկները միատեսակ չեն։ «Տիմսար-խամաճիկներու դարաշշան»-ը նոյն տրամաբանութեամբ Վարակած է համեմատաբար փոքր ու տկար որակուած երկիրներու դեկավարները, որոնք կամովին կամ ակամայ կը պարեն ըստ հևող եղանակներուն (անգլիախօսը այսոյ ըստը. *Dance to the music!*): Չանգուածն ալ Վարակուած է այլ ախտ մը, որուն կարելի է տալ անտարբերութիւն, կրաւորականութիւն եւ անկարողութիւն անունները։ Կ'ապրինք ուսեալ-զարգացածներու դարաշըրջանը՝ իրարու անհաղորդ խմբակներու դարաշշանը։

...Եւ ահա, այս պայմաններուն մեջ է որ սկսած ենք հինգներ և ուր տարի մը եւս, առանց մոռնալու կամ արհամարհելու «Փանտորայի տուփ»-ին յատակը մնացած ՅՈՒՅԸ:

ՅՈՅՈՎ...

Ulyhpq` tq I

կ'անդրադառնայ իր կոչումին ու առաքելութեան եւ աստուածատուր կեանքն ու ժամանակը, առիթներն ու միջոցները, կարողութիւններն ու շնորհները լաւագոյնս կ'արժեւորէ ու կ'օգտագործէ, իբրև բարի եւ իմաստուն տևատես, թէ՛ իր եւ թէ ուրիշին բարիքին եւ օգուտին համար: Ասիկա ընելու համար պէտք ունինք մտածելակերպի ու ապրելակերպի փոփոխութեան, որպեսզի «ձեր փորձառութեամբ ընտրէք լաւը, գիտնալով Աստուծոյ կամքը, այսինքն՝ ի՞նչ որ բարի է, ընդունելի է իրեն եւ կատարեալ» (Յո 12.2), որ Աստուծոյ Սուրբ Յօդիին ներգործութեամբ եւ Աստուծոյ Սուրբ Խօսքին ու պատուիրաններուն ճանաչողութեամբ ու պահպանութեամբ կը կատարուի: Կատուած մեր անձերուն ուշադիր ըլլալ, արթուն հսկել եւ աղօթել կը թելադրէ, որուսմով մարդաստուածահաճ եւ մարդօգուտ կեանք մը կ'ապրի: Որովհետեւ աշխարհը լեցուն է ամեն տեսակ հրապուրիչ, կործանարար եւ մոլորեցուցիչ երեւոյթներով, որոնց նկատմամբ եթէ զգուշաւոր մօտցում չցուցաբերենք, շուտով մեր կորուստին պատճառ կը դառնան, քանի երկու վրայ ընակողո անվարան անոնց ենթակայ ահտի ու այ:

Ուստի, աղօթենք Ընորհակի Քայրապետին բառերով՝ «Նորոգող հուլթեաց, Նորոգեա՝ Եւ զիս Նորոգ զարդարեա», որպէսզի հոգեւոր թուլութիւնը կրկնակի ժիտական ազդեցութիւններով չհարուած մեր կեանքը ու մեզմէ չգողիսայ ու չհեռացնէ ամեն ինչ որ բարի է, աստուածահաճ է ու կատարեալ:

Աղխարից, այսօրուան նման, այսօր ալ կը տառապի անարդարութենէ, բռնատիրութենէ, անիրաւութենէ, բարոյագրկուածութենէ, սիրոյ, խաղաղութեան ու համերաշխութեան պակասէ ու բացակայութենէ: Երիստոսի ծնունդով Կստուծոյ անսահման սէրն ու ողորմութիւնը յայտնուեցան, որպեսզի մարդը սորվի զիկը սիրոդ Կստուծոյ օրինակով իր նմանը սիրել եւ ողորմութեամբ ինքինը գերազանցել: Յիսուսի ծնունդով՝ Արդարութեան Արեգակը որպես ճշմարիտ լոյս ծագեցաւ մեղքի ու մահուան խաւարի մէջ նստող մարդոց վրայ, որպեսզի լուսաւորելով զանոնք, մահեն կեանքի անցընէ: Խաղաղութեան հշխանի ծնունդով մեր առջեւ բացուեցաւ յաւիտենականութեան ճամբան, որպեսզի խաղաղութեան հաստատումին համար գործենք եւ խաղաղասերին ու Մարդասերին ճշմարիտ որդիները դառնանք:

Սիրելինե՞ր,
Այսօր ալ Աստուած նոյն սիրով այցելութեան կու գայ մեզի, մեր տառապեալ աշխարհին, յիշեցնելով որ Ան կը սիրէ մեզ եւ կ'ուզէ մեր միջեւ ըսակի, մեր սիրուերուն մեշ հանգչի եւ մեր Հայրը կոչուի ու ըլլալ: Խոնարի սրտով ու երախտագիտական զգացումներով վազենք դեպի մեր սիրոյն մարդացող փրկիչը. Երկիւղով ու հաւատքով Երկրպագենը մանկացեալ Աստուածորդիին եւ որպես ընծայ՝ ոսկիի, կաղողուկի եւ զմուռսի փոխարէն, մեր անձերը մատուցենք իրեն եւ մեր խոնարի ու սիրով շերմացած սրտերը իբրեւ Բերթեհեմեան մսեղէն մսուրներ պատրաստած՝ հոն ընդունիլու գայն եւ վահենիլու ու ապահով հուարձներուն Յըաւը:

սիրս զայս եւ զայելեսք ու ապրոսք որաշքստրուս Հրաշքը:

Բարձրեալ Աստուծոյ փառք տալով կը շնորհաւորեմ ձեր Նոր Տարին եւ սրտանց կը մաղթեմ, որ 2023 տարին ողջ աշխարհին եւ մեզի՝ բոլորին համար ըլլայ աստուածային անդադրում օրինութիւններով լեցուն՝ խաղաղութեամբ, առողջութեամբ, յաջողութեամբ, համերաշխութեամբ, համագործակցութեամբ, սիրով, ներողամտութեամբ, հոգեւոր պարգևներով ու զարգացումներով ողողուն տարի մը: Նաեւ՝ Յիսուս Քրիստոսի Ս. Ծիընդեան եւ Աստուածայայտնութեան խորհուրդով լիցքաւորուած՝ օրինութիւն դառնանք մեր ընտանիքներուն ու շրջապատին եւ հրեշտակին ու հովիներուն հետ մենք ալ երկսային Աւետիսք բարձրածայնենք. «Քրիստոս ծնաւ եւ յայտնեցաւ, ձեզի մեզի մեծ Աւետիս»:

ՄԵՐ ԵԿԵՂԵՑԻՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ ՍԱՇՄԱՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

(Վաւերացման 160-ամեակին առիթով)

Միհրան Քիւրտօղլեան

ՄԵՐ ԵՂԵՆԵՐԻ

Այս տարի է 160-ամեակն է Ազգային Սահմանադրութեան վաւերացման: 1863 թուականի Մարտ 30-ին Օսմանեան արքունիքըն պաշտօնապես կը վաւերացուէր ան, որով եւ գործնականորեն եւ օրէնքի տառովն ալ Վ' ամրագրուէին հայկական Եկեղեցւոյ ժողովրդակար հանգամանքն ու Նկարագիրը:

Հին ժամանակներէն, իր ակունքներուն մէջն իսկ, մէր եկեղեցին կղերապետական հաստատութիւն չէ եղած: Ժառանգութեան իրաւունքով հօրմէն որդիյ յաջորդած քանի մը կաթողիկոսներու համեմատաբար կարճ շշանէ մը ետք, ազնուականներէ կազմուած «աշխարհաժողով»-ն էր, որ կ'որոշէր կաթողիկոսութեան յարմար թէկսածուն՝ անշուշտ թագաւորին ազդեցիկ միջամտութեամբ:

Պետականութեան Կորուստն
Ետք, պարսկական, թիւրմէնական,
Թթօնական թէ այլ դաժան տիրապե-
տութեանց ծիգ դարերու ընթացքին,
Մեր Եկեղեցին բնականաբար ինքն
իր մէջ կը կծկուեր. բռնատիրական
Վարչակարգերու ազդեցութեան
տակ՝ հշխող խալին չարաշահում-
Ներն ու Խաթարումները թե՛ւ ան-
խուսափելի իրենց վարակը կը ճգին
կարգ մը Եկեղեցականներու
Վրայ, այդուհանդերձ Եկեղեցին
միշտ կը շարունակէր մնալ կազմա-
կերպումի եւ համախմբուածութ-
եան սքանչելի ու միակ միջնաբեր-
դը, ուր կը պահպանուէին հայու-
թիւնը իր անցեալին կապող ազգա-
յին արժեքներն ու մշակոյթի մա-
ցորդացը, աւանդոյթներն ու ծեսերը,
լեզուն ու գրականութիւնը:

Ամեն գիշը ու աւան, նոյնիսկ
ամենէն յԵտինը կ'ունենար իր Եկե-
ղեցին ու հոգեւոր առաջնորդը,
որոնց շնորհի կը կազմուեր հա-

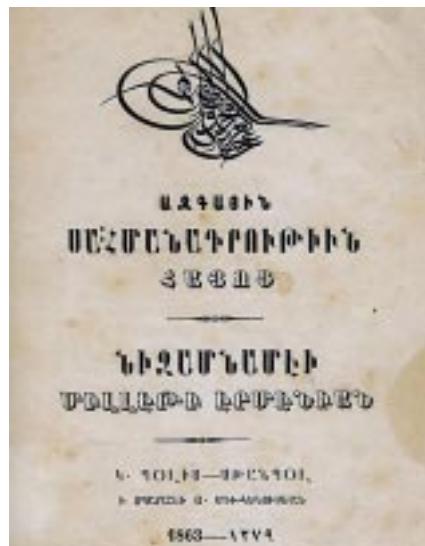
մայնքը, որ Միեւնոյն հաւատքին հետեւն մարդոց համախմբուածութիւնն է: Զահանան կրօնքի ծխակատարն էր, գիլացիները մսիթարողը, գիլին խոստովանահայրն էր, Վեճերուն լուծում տուող դատաւորը, խռատողն ու խորիրատուն, յաճախ նաեւ դաստիարակը: Համեստ ուժերով եւ իր համայնքին հետ ծեսի ու աւանդութեանց ճամբով ազգային թթիւմորին պահպանը:

Աւելի վերջ, ձեռնտու պայման-ներու յառաջացումով Եկեղեցին կը վերածուերնաեւ մտաւոր լուսաւորութեան Կեղոսոնի՝ իր նպաստը բերելով զարթօնքի շարժումին, որ ազգի վերակառուցման ուղին հարթող պայքարի հրաւեր մըն էր: Եւ այսպիսի միջավայրի մէջ, որ հեռու էր Եւրոպայէն, անհաղորդ՝ անոր քաղաքակրթական յառաջընթացին եւ շրջապատուած՝ մոլեռանդ ու յետամաց ժողովուրդներով....:

Այս պատկերը հանենք իր ժամանակի ու միջավայրի պարունա-

ԿԵՆ ԵՎ ՊԱՅՆ ՄԵՂԱԴՐԵՏՆ ՆԵՐԿԱՅ ՕՐ-
ԻՐՈՒ ՄԵՇ ԵՎ ԱԲԻՄԻ ՀԱՍՏԱՏԵՆ, ՈՐ
ԱԼԱՆԴՐՈՎԻՔԻՆ կը շարունակուի:
ՔԵՐԱՎԱՐԱՆՆ ԱՐԵՒՆԱԿԵՐ, ԱՐ-

Յեղասպանութենքն ետք, տեղահանուած մասցրդացը, անաստիլի թշուառութեան մէջ շուար ու կամակյոր հայ հաւաքայնութիւններ, զանազան շրջաններու մէջ համայնքային դիմագիծ ու չիդ կը ստանային՝ նոյնպէս տեղահան եղած Կի-

Ղեկիոյ Կաթողիկոսութեան շնորհի:
Դետագային ալ, Սփիռոջի ընդարձակումով, կաթողիկոսութեան գործը կը ծաւալէր: Միջին արեւելեան երկիրներ, արարական անապատային քաղաքներ, Ամերիկա, Քանատան Մինչև Վենետուկա հայութեամբ ընակուած Վայրերու մէջ իսկ հոգեւոր ծառայողներ կը դրկուեին՝ Եկեղիներ կառուցելու, Եկեղիներու միջոցով ու շուրջ համայնքային կեանք ու աշխուժութիւն ստեղծելու եւ համախմբել ջանալու համար ցրուած հայութիւնը: Եւ այսախիս անհրապար Վայրերու մէջ, ուր պիտի դժկամեին-չուզէին գործուղութիւն հանրային այլ մարզերու նույրուած գործիչներ:

Յարց է, թէ առանց եկեղեցի ու եկեղեցականի ղերակատարութեան տեղահանուած հայ հաւաքականութիւնսերը արդեօք պիսի կարենային կազմակերպ հայագաղութերու վերածուիլ, թէ ոչ ...

Կը տեսնենք, որ Վերջ նշուած պատկերին միեւնոյն դերակատար-ները միեւնոյն դերին մէջն են, ան-շուշտ նորովի պատշաճեցումերով ու արդի ըմբռնումներով, քանի որ այլեւս կրօնականը իր անձին վրայ չի կեղրուացներ անցեալի հանգա-մանքները, ազգայիններն ալ ատե-նի գիւղացիները չեն եւ մասնաւանդ որ 160 տարիների ի վեր կեանքի կո-չուած է եւ ի գօռու կը մսայ ԱՀԳԱ-նեն ԱՐԵՎՈՒՄ ԽՈՇՈՅՑԻՒՄ:

Դարերու ընթացքին եւ մինչեւ
այսօր հայ եկեղեցին ուժն ու կեն-
տունակութիւնը հաւանաբար կը կա-
յանան այս իրայատկութեան մէջ
որ եկեղեցւոյ պաշտօնեաները, այ-
սինքն եկեղեցականութիւնը ինք-
զինք չէ Նկատած ու չի Նկատեր
առանձին ու անջատ դասակարգ մը,

այլ կը համարէ անքակտելիօրէն նոյ-
նացած ազգայիններուն ու ազգին
հետ: Եկեղեցի ու ազգայիններ փո-
խադարձ հանդուրժողութեամբ եւ
միեւնոյն մտահոգութիւններով ու
թիրախներով վարած են ու կը վա-
րեն ազգին գործերը, Մղուած՝ ‘ազ-
գային միեւնոյն շահերէն ու նպա-
տակներէն:

Ծահերու եւ նպատակներու
այս նոյնութիւնն է արդէն, որ Մեր
Եկեղեցին կու տայ ազատական
գաղափարներու ընդունակ Ազարա-
գիր: Փոխադարձաբար, ազգային-
Ներս ալ Եկեղեցին մէջ կը տեսնե
կորուսեալ պետականութիւնը փո-
խարինող Ներկայութիւն մը եւ այդ
պատճառով ալ կաթողիկոններուն
կու տանըագաւորներույատուկ տիտ-
ղոսը, այսինք «Վեհափառ» կը չումը:

Պատրիարքութեան հիմնադրութիւնը եւ Ազգային Սահմանադրութիւնը.

Թօլորքերու Մահմետ Բ. Ֆաթիհ
(յաղթական) սովորանը Կ. Պոլիսոր
գրաւելէ Եսր իր մօտ կը հրաւիրեր
իրեն բարեկամ Պոլրսայի Յովակիս
Եպիսկոպոսը եւ զայն կը հռչակեր
պատրիարք՝ հպատակ
հայերուն համար: Յա-

յաստակի մէջ թիւրքմէն-
ներու դէմ անոր մղած
կրիւներուն ընթացքին
հայ երուն հաստարմիւր-
եանը դիմաց՝ բարե-
ցակամ փոխադարձու-
թիւն մըն էր այս նախա-
ձեռնութիւնը Եւ Միաժա-
մանակ կը հետապնդէր
քաղաքական նպատակ
այս իմաստներով, որ իր
բարեցագակամութիւնն
ու հայկական պատ-
րիադրութեան մը գոյու-
թիւնը ախտիքաջալերէին
աշխ ա տ ա ս ի ր ո ւ թ-
եամբ ու ճարտարութ-
եամբ համբաւեալ հա-
յերը, որպէսզի հա-
մախմբութին իր նոր
մայրաքաղաք Կ. Պոլիսը
Եւ շէնցնետին զայս, երկ-
րորդ՝ յունաց պատրի-
ադրութեան հերինակու-

թիւնը պիտի հաւասարակշռուեր եւ երրորդ՝ իրեն հպատակ հայերը ի հոգեւորս պիտի խզուեին Եջմիածինը, որ կը գտնուեր Թուրքիոյ միցակից եւ թշնամի Պարսկաստանի տիրապետութեան տակ: Այդ խզումը առաջը պիտի առներ Եջմիածինի միջոցով Թրքահայաստանի մէջ խլրուումներ յառաջացնելու պարսկական հաւանական դաւերուն:

Օսմանեան տիրապետութեան բովանդակ շրջանին, Կ. Պոլսոյ պատրիարքութեան հիմնադրումիվ, կայսրութեան մէջ ապրոյ հայերս քաղաքացիական կեանքը վարելու իրաւունքը կը Վերապահուեր Եկեղիքին, սուլթանին կողմէ հաստատուած կանոնագրութեամբ մը: Տարիներու ընթացքին մայրաքաղաքին մէջ հետզհետէ կը ձեւաւորուէր հարուստ ու աեսական քարձրասիհան պաշտօնատարներու հետ բարեկամական ծանօթութիւն-ներ հաստատած հայ ամիրայական դասակարգ մը, - թիւով շուրջ 200,- որ իրու նորաբոյս «ազնուականու-

թիւն» ապատրիարքներուն հետ
կը դեկապարերհայ կեանքը: Բնակա-
նաբար այդ ամիրաները ունեին
իրենց առաջնային օրակարգը, սե-
փական հարստութիւնն ու ծանօթու-
թիւնները չվտանգելու կանխահո-
գութիւնը եւ նկատի չէին առներ հայ
զանգուածներու սպասումներն ու
կարիքները՝ անտեսելով հետզհետէ
սաստկացող անոնց դժգոհութիւն-
ները:

Ամիրաներու կամայական ու իսքսագլուխ գործունեութեան դէմ արհեստաւոր պարզ ժողովուրդին դժգոհութիւնը կը մեծնադ, պայքարի տրամադրութիւնը կը ծաւալէր յատկապէս 19-րդ դարու կեսերուն, երբ հրապարակ կու գային Եւրոպայի մէջ ուսանած եւ ֆրանսական յեղափոխութեան գաղափարներով Ներշնչուած Երիտասարդներ, որոնք ազգային միութեան գետիւնը պատրաստելով հաւասարութեան սկզբ-բունքին վրայ իրարու կը մօտեցեւին Երկու հակադիր դասակարգերը եւ ժողովրդավարական հիմքի վրայ կը պատրաստէին ազգային սահմանադրութիւն մը՝ 1860-ին, որ սուլ-

(درساعت ازقی بطریق صورت اخنای پاندیده)
 برخیجی ماه در رساعت بطریق انتخاب اولنچی ذات باطله
 مجلس رئیس ریاست و قوه اجراییست حاکم اولریک احوال مخصوصه داد
 علیه نک واسطه شفید احکامی اولنیهندن عموم ناتک اینست واعظ
 جالب اوقی ایگونه هرچهنه بوقاهمه لائق اولریق اوصاف و بیضت
 منصف و از زمان بطریق انتخاب مخصوص اولان بسترسلاک صفتندن بولا
 برار دولت علیه نک دفعه اینست کامله شبلان ذوقانیه لاغل بدرا
 اصل بیمه دولت علیه دهن بخی و اوزرش باشی تکلیل ایش لاغل
 لادر
 ایکنی اده بطریق وفاک واسه خاسی جهله و بیاده ایش
 مین بطریق ناتک فماهک حلی و توعده و سیاسی و همایی مجلس اسری برل
 قائم مقامات اینک اوزر ریته فرار و بروج تصریفی باب عالیند ام
 ابدور رساعت بطریق مجلس عویده انتخاب اولنور قوه روحانی و حجه
 مجلس رئیس انتخاب اولان ذوقان دوجه استھنا فاری حقده برقظمه
 دفعی شفیده ریان رأی ایچک حملی و وارد این انتخاب بروجه آنی
 قلنوه
 پوتان سویله که اول ایچک بطریق قائم مقامی محاله مرغوسه بوده
 پوتان باجله بسترسلاک اساسین حاوی بطریق دفتریکی هر برل اینک ا
 ماهه موچیجی انتخاب مجلس روحانیه ایزار ایدر و بروج مجلس طرف
 اشارت و دفتریکی ایچک ایزار ایچک بیمه ایچک ایچک ایش
 مجلس عویی روحانی دعوت اولنریک رأی حق الله بروجه آنی روم
 اسامی دفتریکی تریک ایشور مجلس مذکور اعضا ندشن هر بری روم
 شبلان قبول عد ایندیکی بسترسلاک اساسین برکاند اوزر بش
 اند کن سکره نداده رأی اولنریک اسامی عکره هر بریه ایصات
 اولان را پلک کترن کوره صره ایله بروجت مخصوصه درج ایشور
 دفتریک امامت موى الیه طرفندن مجلس جسمانی ایزار ایشور بروج مجلس
 دفتریک امامت موى الیه طرفندن مجلس جسمانی درجه همانی
 بعد ایندیکی ایشوریک مددج اولان ذوقان جامانه درجه همانی
 آنکه ایزار ایله بیش نظریں تغیری و تغییه و بوده زی مجلس عویی
 ایدر مجلس عویی روحانیک تریک ایش ایندیکی دفتریکی ملت
 همودسته

թանական պետութեան կողմէ
կը վաւերացուէր Երեք տարի վերջ՝
1863-ի Մարտի 30-ին:

Ազգային Սահմանադրութիւնը
իր ժողովրդավար հիմունքով դար-
ձակէտ կը դառնար ոչ միայն ընտ-
րովի Ներկայացուցիչներով ազգա-
յին գործերը դեկավարելու իր Եռլթ-
եան համար, այլ նաև հայ մար-
դուն մօտ յանձնառութեան ու կա-
մաւոր մասնակցութեան այնքան
կարեւոր գգացումը զարգացնելու
տեսակետով։ Ազգին ու ազգայինին
միշտ կոխադարձ կապուածու-
թիւնը կը պայմանաւորուեր պար-
տաւորութեան սկզբունքին Վրայ
միայն, որ հայրենացուրկ ժողովուր-
դի մը վերապրումին համար հրա-
մասաւան ասիսւթք իր է։

Ահա իիմնական ու խտացեալ

Թուրքիոյ ճուրջ

ՓՈՐՁԱԳԵՏ. «ԱՏՐՊԵՅԱՆ ԿՌԻՋՆ ՀԱՍՆԻ ԾՈՒՅԻ ՄԵՋ ԹՈՒՐՔ ԽԱՊԱՊԱՀԱՆԵՐՈՒ ՏԵՂԱԿԱՅՄԱՆ»

«Ակունք» - քաղաքագետ Ետկար Ելբակեան ըսած է, որ Աստրադյան կ'ուզէ հասնի ծուշի մեջ թուրք խաղաղապահներու տեղակայման, սակայն այդ «կարմիր գիծ» է Ուսուիոյ համար:

«Ուսուիա քանի մը անգամքարձր մակարդակով նաեւ յայտարարած է, որ դէմ է Հայաստանի տարածքով արտատարածքային միջանցքին», աւելցուցած է ան:

Անոր համաձայն, Լեռնային Ղարաբաղի մեջ ռուս խաղաղապահները այժմ շրջափակուած են 50 հազարնց աստրադյանական գօրծով, եւ շատ բան կախեալ է ուժքանական ճակատն:

«Աստրադյանի մեջ Ուրբէն Վարդաննանը կը համարեն Արցախի եւ-թակայութիւնը բարձրացնելու Ուսուիոյ ծրագիր: Աւելին. Պարուն դէմ է, որ կարգավիճակի հարցը յետաձգուի: Իսկ ահա Հայաստանի իշխանութիւնները այս հարցըն իրաժարած են՝ Պրահայում թուղթի վրայ յանձնելով Արցախը», աւելցուցած է Ելբակեան:

ԹՈՒՐՔԻԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐԱԾ Է, ՈՐ ԱՄ-ԷՆԵՇ ՌՈՒՍԻԱՅԻ ԿԱԿՆԿԱԼԵ ՍՈՒՐԻՈՅ ՀԱՐՃՈՎ ՊԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆԵՐՈՒ ԿԱՏԱՐՈՒ

Թուրքիոյ նախագահի ներկայացուցիչ Խպրահիմ Զարզանաց այլընյայտարարած է, թէ Թուրքիա կ'ակնկալէ, որ ԱՄՆ եւ Ռուսիա կատարեն Սուրիոյ հետ սահմանին անվտանգութեան ապահովման առևտող իրենց պարտաւորութիւնները:

«Մենք կը հաստատենք մեր սպասումները՝ 2019-ի համաձայնագիրով ԱՄՆ-ի եւ Ռուսիոյ պարտաւորութիւններուն գծով եւ կ'ակնկալէնք, որ վերոնշեալ պետութիւնները մաքրեն մեր սահմանները ահարեւկութենք: Մեր ազգային անվտանգութեան սպառնացող ահարեւկական տարրերու դէմ պայքարը վճռականորն կը շարունակուի այնքան ատեն, որ մեր երկիրն ու սահմանային շրջանը լիովին անվտանգ է դարձած», ըսած է Զարզան:

 Մեկսարանելով Անգարայի եւ Ուաշինգտոնի յարաբերութիւնները՝ Զարզան դիմել տուած է, որ ահարեւկական կազմակերպութիւններու նկատմամբ ԱՄՆ-ի վերաբերմունքը կը շարունակէ ազնել Երկու Երկիրներու յարաբերութիւններուն վրայ:

«Մենք կ'ակնկալէնք, որ ԱՄՆ կը գործէ դաշինքի ոգիին համապատասխան եւ լրջութեան կը վերաբերի Թուրքիոյ անվտանգութեան ինսդիրներուն», ըսած է ան:

ԱՄԱՆՈՐԻ ԵՒ Ա. ԾՆՈՒՆԴԻ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ՔԵՍԱՊԻ «ԿԻԼԻԿԻԱ» ԵՐԳՉԱԽՈՒՄԲԻՆ ՀԱՄԵՐԳԸ

Զորեցարքի, 28 Դեկտեմբեր 2022-ը անմոռանալի ու տօնական օր մը հանդիսացաւ քեսապահայութեան համար:

Բերիոյ Յայոց Թեմի նորընտիր Առաջնորդ Գերաշնորհ Տ. Մակար Սրբ. Եպս. Ազգարեան, ազգային պատուիրակութեամբ, հովուական անդրանիկ այցելութիւն տուաւ քեսապահայութեան: Քեսապահայութեանը հրապարակ հաւաքուած է անգամ անգամ անգամ:

Ա. Աստուածածին եկեղեցւոյ զանգի դողանջը կ'աւետէր Սրբազն Յոր ժամանումը:

ՀԱԸԸ-ի քեսապի Մասնաճիւղի փողերախումբի հնչեղ կատարումով տեղի ունեցաւ ընդունելութիւնը:

Սրբազն Յայոց Զեսապի հոգեւոր տեսուչ հոգչ. Տ. Անդրանիկ Վարդապետ Քիւրիւմեանի եւ դիմաւորութեան ժամանած պետական եւ ազգային շրջանամբ ընկերակցութեամբ, դպրաց դասուն շարականներու երգեցողութեամբ ուղղուեցաւ դէպի Ա. Աստուածածին եկեղեցի:

Սրբազն Յայոց առ Աստուած գոհաբանական աղօթքը կատարելէ ետք, սրտի խօսքն ու պատգամը ուղղեց հաւաքուած ժողովուրունին: Ազա եկեղեցւոյ կից, «Սահակեան» սրահն ներս տեղի ունեցաւ աշահամբոյութեամբ:

Երեկոյեան ժամը 7:00-ին, «Սարդարապատ» սրահին ներս տեղի ունեցաւ Սրբազն Յօր հովանաւորութեամբ՝ Համազգայինի «Համօ Օհանշանեան» Մասնաճիւղի «Կիլիկիա» երգախումբին Ամանորի եւ Ս. Ծննդեան զոյգ տուներուն նուիրուած համերգը, իմբավարութեամբ հոգչ. Տ. Անդրանիկ Վրդ. Քիւրիւմեանի, դաշնամուրի ընկերակցութեամբ եւա Պետրճիբեանի: Համերգը սկսաւ Սրբազն Յօր օրինաբեր ներկայութեան:

Հանդիսաւոր բացման խօսքը արտասանեց Համազգայինի «Համօ Օհանշանեան» Մասնաճիւղի վարչութեան ատենապետ Ստիւ Պեօնիկեան: Ան բարի գալուստ մաղթեց Սրբազն Յօր եւ անոր ընկերակցող պատուիրակութեան եւ բոլոր ներկաներուն, ապա նշեց որ երգախումբը կարծատեւ ժամանակի ընթացքին (մէկ ու կէս ամսուան ընթացքին) պատրաստուեցաւ համերգին: Ան ծեռնարկին յաջողութիւնը վերագրեց իմբավարին, յանձնին՝ Անդրանիկ Վ. Քիւրիւմեանին, դաշնակահարուիիին՝ Եւա Պետրճիբեանին, իմչպէս նաեւ երգախումբի 50 անդամներուն ժրաշան եւ հետուողական աշխատանքին: Ազա շնորհակալութեան խօսք ուղղեց նաեւ Համազգայինի շրջ. Վարչութեան եւ բոլոր անոնց, որոնք ճիգ չինայեցին սոյն երգախումբին ելոյթը լաւագոյնս իրագործելու:

Համերգը սկսաւ Տերունական աղօթքով, երգախումբային յատուկ մեկնարանութեամբ, որուն յաջորդեցին Ս. Ծննդեան եւ Ամանորին նուիրուած շարականներ ու երգեր: Յատկանշական եր Ամանորի զուարե երգերուն տիկի ընկերակցութիւնը, որ յաւելեան հանդապատճեամբ ստեղծեց ու հարցատացու երգախումբին կատարումը:

Տպաւորիչ էր համերգի աւարտին ինչած «Փառք Զեզ Աստուած» երգը, մեսակատարութեամբ հայր Անդրանիկ Վրդ. Քիւրիւմեանի, ընկերակցութեամբ երգախումբին: Յայր Սուրբին հոգեթուկ մեկնարանութիւնը աստուածային օրինարկեամբ սերշնչեց հանդիսականները:

Մեկուկես ժամ տեղող համերգի աւարտին, Համազգայինի «Համօ Օհանշանեան» Մասնաճիւղի վարչութիւնը խորհրդանշական յուշանուերով պարգևատրեց Յայր Սուրբը՝ իր տարած անսակարկ ծառայութեան եւ համերգը յաջորդեամբ պասկելուն համար: Ինչպէս նաեւ յուշանուեր յանձնեց դաշնակահար Եւա Պետրճիբեանին, որպէս երախտագիտական արտայայտութիւն:

Ըսթեցուեցաւ Համազգայինի Սուրբին շրջ. Վարչութեան եւ Սուրբի Խորհրդարանի երեսփոխան ժիրայր Եւիսեանի շնորհաւորագրերը:

Ազա բայց հրաւիրութեամբ Առաջնորդ Սրբազն Յայոց, իր սրտի խօսքը ուղղելու: Սրբազն Յայոց իր գոհունակութիւնն ու հոգեկան իրուական յայտնեց իր հովանաւորութեամբ կազմակերպուած համերգին համար եւ գնահատանքի ու քաջալերանքի իր հոգեպարար խօսքը ուղղեց «Կիլիկիա» երգախումբի անդամներուն եւ ներկայ ժողովուրուին: Ան շնորհակալական խօսք ուղղեց Յայր Սուրբին, երգախումբի իմբավարութիւնը թախսութեամբ կատարում է անգամ անգամ անգամ:

Համերգը իր աւարտին հասաւ «Կիլիկիա» մաղթերգի երգախումբին եւ ներկաներուն միատեղ երգեցողութեամբ:

Մեւան Ա. Մանճիկեան

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻ

Հանգուցեալ ԵՂԻՍ ԲԱՆՈՅԵԱՆԻ

Հանգուցեալի մահուան Բ. տարելիցի հոգեհանգստեան պաշտօնը պիտի կատարուի Կիրակի, 8 Յունիուար 2023-ին, յաւարտ Ա. եւ Անմահ Պատարագի, Ա. Աստուածածին եկեղեցւոյ մեջ, Վիլաներ - Հալեպ:

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻ

Հանգուցեալ ՃՈՐՃ ՄՐԿ. ՏԵՐՎԻՇԵԱՆԻ

Հանգուցեալի մահուան Ա. տարելիցի հոգեհանգստեան պաշտօնը պիտի կատարուի Կիրակի, 8 Յունիուար 2023-ին, յաւարտ Ա. եւ Անմահ Պատարագի, Ա. Աստուածածին եկեղեցւոյ մեջ, Վիլաներ - Հալեպ:

Յէտ հոգեհանգստեան արարողութեան ցաւակցութիւնները պիտի ընդունուին հանգուցեալին բնակարանն ներս:

ԱՌԱՋՆՈՐԴ ՄՐԲԱՋԱՆ ՀԱՅՐԸ ՆՈՐ ՏԱՐՈՒԱՆ ԱՌԻԹՈՎ ԱՅՑԵԼԵՅ ԼԱԹԱՔԻՈՅ ԱԶԳ. Ս. ՆԵՐԱՏԱԿԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Հինգշաբթի, 29 Դեկտեմբեր 2022 -ի առաւտեան, Բերիոյ Հայոց Թեմի Առաջնորդ Գերջ. Տէր Մակար Սրբ. Եպս. Աշգարեան եւ ազգային պատուի-հակուլիսը այցելեցին Լաթաքիոյ Ազգ. Ս. Նահատակաց Վարժարան, ուր հանդիպում ունեցան Վարժարանի տնօրինութեան, հոգաբարձութեան ու ուսուցական կազմին հետ Նոր Տարուան եւ Ս. Ծնունդին արիթով:

Ապա Ս. Աստուածածին Եկեղեցոյ մէջ Սրբաջան Հայրը աղօթեց, այնուհետեւ պատուիրակութեան հետ ուղղուեցաւ «Գանձասար» սրահ:

Վարժարանի տնօրինուի Հուրի Գարամարտեան բարի գալուստ մաղթեց հիւերուն, շնորհաւորեց Բերիոյ Հայոց Թեմի Առաջնորդը՝ Ընտրուելուն ուրախ արիթով եւ մաղթեց բարի ծառայութիւն:

Նոր Տարուան սեմին կատարուած այս այցելութեանը ցնծութեան առիթ հանդիսացաւ Լաթաքիոյ հայութեան՝ տարին դիմաւորելու սիրով ու հաւատով:

Սրբաջան Հայրը իր կարգին խաղաղութիւն մաղթեց Սուրբոյ, Հայաստանին ու Արցախին եւ Ներկաներուն մաղթեց քաջառողջութիւն, համբութիւն եւ բնոլուն գործունելութիւն, որպեսզի իրաքանչիւրս շարունակէ պատասխանատուութեամբ ծառայել ազգային կեանքին, իրեն վստահուած առաքելութեան ու կոչումին տէր դառնալով:

Սրբաջան Հայրը այսուհետեւ փոխանցեց Վեհափառ Հօր բարեմադրութիւնները եւ հայրական օրինութիւնները Նոր Տարուան եւ Ս. Ծնունդին արիթով:

Տէր Մակար աղօթեց առ Աստուած, որ հայ ժողովուրդը իր կամքով ու հաւատքով կարենայ յաղթահարել դժուարութիւնները ու միասնական ուժով արշալոյսներ դիմաւորեց:

Սրբաջան Հայրը նաեւ Վեհափառ Հօր զօրակցութիւնը, բարեմադրութիւններն ու գևահատական նուերը փոխանցեց Լաթաքիոյ Ազգ. Վարժարաններուն ներս գործող պաշտոնելութեան:

Ապա Մակար Սրբաջան իր այցը եղաւակեց.

«Փառք ի բարձուն Աստուծոյ եւ յերկիր խաղաղութիւն, ի մարդիկ հաճութիւն» մաղթանքով:

Նորի Կարապետեան

«ԳԱՆՉԱՍԱՐ» ՊԱՇՏՈՆԱՊԵՐԱԹԻ ԱՆՁԱԿԱՉՄ

Խմբագիր՝ Զարմիկ ԶիլԱբօշեան-Պողիկեան
Սրբագրիչներ՝ Նուշիկ Սողոյեան-Կոռաքեան
Վեհան Պարսումեան
Զեւաւորող՝ Յովսէփ Չալոյլեան
Գրաշար՝ Ավել Թոփալեան-Սարուխան
Արաբերէն լուրերու թարգմանիչ՝ Սարէն Պապեան-Աղայեկեան
Կայքէջի պատասխանատու՝ Ալո Պողոսեան
Լուրերու պատասխանատու՝ Լուսին Ապանեան-ԶիլԱբօշեան
Յաշուապահ՝ Յովիկ Պարսումեան 0957 953 811

- Ծանուցողներէն եւ աշխատակիցներէն կը խնդրուի ծանուցումներն ու յօդուածները խմբագրատուն ուղարկել ամենէն ուշը Երկուշաբթի օրերը:

- Նախընտրելի է յօդուածներն ու թղթակցութիւնները ուղարկել գրաշարուած:

- Խմբագրատուն ուղարկուած նիւթերը, իրատարակուին կամ ոչ, չեն վերադարձուիր:

- Խմբագրութեան վերապահուած է ստացուած յօդուածներու իրատարակելու կամ չիրատարակելու որոշումը:

- Ձեր ծանուցումներն ու յայտարարութիւնները կարելի եւ իրապարակել «Գանձասար»-ի տպագիր տարբերակին եւ կայքէջին միջոցով, կապ հաստատելով թերթիս հաշուապահին հետ:

ՍՕԽ-Ի ԳԱՄԻՇԼԻԻ «ԱՐՅԱԽ» ՄԱՍՆԱԾԻՒՄԻ ԱՄԱՆՈՐԻ ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ

Յովանաւորութեամբ Բերիոյ Հայոց Թեմի ճեզիրի Առաջնորդական Փոխանորդ Հոգէ. Տէր Առաջնորդի կազմակերպութեամբ ՍՕԽ-Ի «Արյախ» Մասնածիւղի Վարչութեան, Ուրբաթ, 23 Դեկտեմբեր, 2022-ի երեսյեան, «Կիւլպէնկեան» սրահին ներս տեղի ունեցաւ Ամանորի աւանդական տունակատարութիւնը, Ներկայութեամբ Առաջնորդ Առաջնորդ Ս. Պատրիարք Ս. Պատրիարքան, Թաղականութեան եւ ՍՕԽ-Ի Շրջանային Վարչութեան Ներկայացուցիչ Թամար Շահինեան-Ճովիաննեանի:

Օրուան հանդիսավար Ռուգան Պետրոսեան-Ղազարեան բարի գալուստ մաղթեց Ներկաներուն եւ բեմ հրաւիրեց Վարչութեան անդամ Հուրի Փաշայեան-Սարգիսեան՝ բացման խօսքը արտասանելու:

Սարգիսեան շնորհաւորելով Ամանորը մաղթեց բարերեր տարի, որպեսզի կարենանը շրջանցել բոլոր տագնապներն ու դժուարութիւնները: Ապա յայտնեց. «Սեր մարդաբանը է որ խաղաղութիւն եւ բարորութիւն տիրէ Հայաստանի, Արցախի, Սուրիական Հայրենիքի եւ համայն աշխարհին մէջ»:

Այսուհետեւ շաբ մը տօնական երգեր հմայիչ ծայսով մեկնաբանեց Զարուկ Կարապետեան՝ ոգեւորելով Ներկաները:

Օրուան սպասուած հիւրը՝ Կաղանը Պապան մուտք գործեց սրահ եւ նուերներ բաշխեց Ներկայ փոքրիկներուն:

Հոււկ, հոգէնորի Յայր Սուրբը իր խօսքին մէջ գնահատեց ՍՕԽ-Ի «Արյախ» Մասնածիւղի աշխատանքները, մաղթե-

լով Նորանոր վերելը: Յայր Սուրբը Ամանորին արիթով բոլորին մաղթեց առողջութիւն, ուրախ եւ յաջոր տարի, աղօթելով առ բարձրեալն Աստուած, որ հայ ժողովուրդն հեռացնէ ամեն չարից եւ խաղաղութիւն տիրէ Հայաստանի, Արցախի եւ համայն աշխարհին մէջ:

Տեղի ունեցաւ նաեւ Վիճակահանութիւն եւ խաչուիիներու կողմէ պատասխած կոկիկ հիւրասիրութիւն:

Բժշկ. Մարի Մելքոն

Կամիր

ԹԵՐԹԸՇ՝ ՈՏՆԱԿՈՒ

Փշակն

Լուցինք, չուզեցինք հաւատալ: Վկան՝ լուսանկարը տեսանք, հիամթափեցաք:

Թերթը ոտնակո՞յն..., այդ ալ միութենակա՞ն ծեռնարկի մը ընթացին:

Անփոյք վերաբերմունքի արդիւնք է, մտածեցինք, որովհետեւ չենք ուզեր հաւատալ, որ մանուկներու, պատասխներու դաստիարակութեան հետ գործ ունեցող պատասխանատուներ այսպիսի դաստիարակութեան կը շամբեն:

Պատասխին ինչ բանի որ վարժեցնես, այդ կ'իւրացնէ ֆիզիքապես եւ ենթագիտակցաբար:

Այսպէս՝ միութեան մը ընկերային մէկ ծեռնարկին, պատասխները խաղի կը հրաւիրուին: Խաղին ընոյթը գոյգերուն թուղթի վրայ պարելն է, առանց թուղթի շրջանակն դրւու գալու: Մինչեւ հնո ոչ մէկ հարց, բայց ի զարմանս բոլորին, մեր գիտակից միութենակաները, առանց խիս ու ամօթի, պատասխներուն ոտքին տակ կը տեղադրեն միութեան շաբաթական հերթականութեամբ:

Ուղարկուող «Գանձասար» շաբաթաթերթին եցերը: Ու պատասխները կոխկրտելով թերթի եցերուն վրայ կը պարեն:

Կրնա՞՞ երեւակայել, թէ պատասխին ենթագիտակցութեան մէջ հայատառ թերթը ինչպիսի՞ արժեք կրնայ ունենալ նման արարքներու հետեւանքով:

Պոլսահայ վաստակաւոր խմբագրապետ Ռոպէր Յատտեճեան հայատառ թերթը հանապազօրեայ հացի նմանցուցած ու գրած է:

«Դացը սուլը Է: Ամէն առսոու մարդոց նախաճաշի սեղանը կ'օրինուի հացով: Փռապանը գիշերուան ո՞՛հ ժամուն աշխատից կը սկսի, որպէսզի առսուան ամէնականուի ժամերուն իր փուռէն դրւու կարենայ հանել հրաշալի բուրմունքով իր հացը:»

Բայց կ'երեւի, թէ հացին չափ կարեւոր ու կենսական Է նաեւ թերթը: Խմբագիրն ու հրատարակիչը գիշերոց որբան ու ի՞նչ ծաւը աշխատակը կը տանին, որպէսզի անունը պարուան ամէնականուի ժամերուն սկսեալ իրենց թերթը դնեն կրպակներու առջեւ օրուան թերթը փնտորող դրսապաններուն ու ընթերցողներուն տրամադրութեան տակ:

Կը մտածեմ այս տեսարակին դիմաց: Որքան լաւ է, որ հացն ու թերթը դրուած են հաւասար մակարդակներու վրայ, որքան լաւ է, որ աշխարհի ամենն ծոյլ մարդուն համար իսկ օրը կը սկսի հացով ու թերթով հաւասարապես: Թերթին համար ի՞նչ հպարտութիւն է, որ դարձած է հացին համազօր արժեք:

Ես խմբագիր եմ ու ամէն օր թերթ կը հրատարակեմ: Բայց այն թերթերուն մէջ, զորս դրսապաններու ամէն առսոու կանուխ կը գնեն կրպակներէն ու կը տանին իրենց տանստերներուն, իմ հրատարակած թերթը չկայ: Սէկ հաստ իսկ չկայ եւ այսին չըլլայ: Իմ թերթը տարբեր տեսակի թերթ Է: Իմ թերթը մասնաւորներու համար հրատարակուած թերթ Է: Իմ թերթը առսուան ժամերուն ալ չի վաճառուիր, իրիկնային թերթ Է: Բայց ինչի՞ Հ: Դռնապաններուն կրղմէ տուն տարուած թերթերուն մէջ ես կը տեսնեմ պատիւ մը, որ անուղղակի կերպով կ'ընծայուի իմ հրատարակած թերթիս ալ: Ամէն առսոու դրսապաններու պատկերին մէջ ես կը տեսնեմ, որ իմ հրատարակած թերթն ալ եղայրացած է սուլը հացին հետ, ան ալ ընկերակիցը դարձած է սուլը հացին: Իմ թերթն իրիկնային հացին եղայրն է, բայց ան ալ հացին հետ կը դրուի նոյն նժարին կամ նոյն սեղանին վրայ:

Դիմա գիտեմ՝ ունանք կրնան առարկել ու ծսել.

- Աշխարհի վրայ որքան շատ մարդ կայ, որ կ'ապրի առանց թերթ կարդալու, մինչ մէկ հոգի իսկ չկայ, որ կարենայ ապրիլ առանց հացի:

Դացը գոյատեւման պայման է, բայց թերթը գոյատեւման պայման չէ:

Ճիշդ Է: Բայց պէտք չէ մոռնանք, որ մարդուս գոյատեւումը երկու մակարդակի վրայ է, առաջինը՝ ստամբի մակարդակ, երկրորդ՝ ուղեղի մակարդակ:

Այսպէս, փոխանակ պատասխին բացատրելու հայատառ թերթին արժեքն ու կարեւորութիւնը, անոր ենթագիտակցութեան մէջ դրոշմելու հայ մամուլին կարեւորութիւնը, տեղեկացնելու թէ թերթի իւրաքանչիւր յօդուած լոյսին բերելու համար գրողը, սրբագրողը, ձեւարորողը, տպագրողը ինչպիսի՞ տագնապով ու ի՞նչ նպատակով կ'աշխատին,

ՄԵՐ ԵԿԵՂԵՑԻՆ...

Սկիզբ՝ Էջ 5

Ակզրունքը, որուս վրայ կը կառուցուեին Ազգային Սահմանադրութեան հրահանգները:

Առով թրահապատակ հայեր ձեւով մը կ'ունենային ներքին անկախութիւն՝ իրենց կրօնական, ամուսնական, ժառանգական, մշակութային թէ կրթական կեանքը վարելու՝ համապատասխան խորհուրդներով ու մարմններով: Մանրատիական կարավարութեան մը աշխատանքի շրջագիծ, որ մէ քաղուած փորձառութիւնը յաջողութեամբ ու արդիւնաւորութեամբ պիտի կիրարկուեր նաեւ սփիրուքեան կեանքի մէջ:

Երջանկայիշատակ Սահմանադրութիւնը կաթողիկոսը իմաստութիւնը կ'ունենար հայագաղործներու կազմակերպման համար իր գրաւը դնելու Ազգային Սահմանադրութեան օրինակ 1931-ին Հայեայ մէջ պատգամատորական ժողովին կը յայտարարէ: «Տարակոյսչկայ, որ թեներու կազմակերպութիւնը այսին կատարուի Ազգային Սահմանադրութեան ոգիով ու սկզբունքով...»:

Եւ իրապէս. 1863-ին մինչեւ այսօր, հայրենազորկ հայութեան ազգային կեանքը կը դեկավարուի միեւնույն սահմանադրութեան օրէսքներով, աշուշու ըստ պահանջը որոշ բարեկինութիւններով: Պոլսոյ պատրիարքութեան տիխոսարեն կիրիկիոյ կաթողիկոսութիւնն է, որ կը դեկավարուի եւ իր թեմերու կը դեկավարէ Ազգային Սահմանադրութեան սկզբունքներով:

Դժուար ախտի մլլար Սփիրուք պատկերացնել այսպէս, ինչպէս որ կայ անսօր, առանց Ազգային Սահմանադրութեան:

Սպասելի է, որ համազգային տարօղութեամբ արժեւորուի Ազգային սահմանադրութեան վաւերացման 160-ամեակը:

Արմեն, Դեկտ. 2022

ՀԱՍՄԱՆՄԱՐԴՈՒԹԻՒՆ...

Սկիզբ՝ Էջ 1

Ահա պատգամը Բեթղեհեմին:

Արդ, Աստուծոյ Որդուոյն աշխարհ գալուստով մահեն կեանք անցանք, որովհետեւ՝

- հայատացինը թէ Բեթղեհեմի մէջ ծնած Ցիսուս Զրիստոս Փրկիչն է համայն մարդկութեան (Թի 5.24, Եփ 2.8):

- խոստացանք բարի գործերով լցոնել մեր կեանքը (Եփ 2.10):

- հաշտուեցանք Աստուծոյ հետ (Բ. Կր 5.18):

- հեռացանք մարդ դէպի մահ առաջնորդող մեղքի ու չարի աշխարհին:

Զրիստոսի ծնունդով մարդոց Վերականգնեց իր աստուածային պատկերու ու Վերամարդացաւ դառնալով նոր արարած. «ոնէւ մէկը որ Զրիստոսի միացած է նոր արարած Է» (Բ. Կր 5.17):

Բեթղեհեմ սոսկ դէպ մը չէ, այլ նաեւ Երկնային հրաւեր մը՝ ինչպէս երկնաեւ այսօր ու մի՞շտ, դառնալու մարդոց դէպի Աստուծուած առաջնորդու Զրիստոսին: Պատրա՞ստ ենք ընդունելու Բեթղեհեմին աշխարհին եղած Երկնային հրաւերը: Զրիստոսի ճամբէն քայլու առաջին քայլը առաջին քայլը առաջ հայ ժողովուրդի սիրելի՝ զաւակներ, եկե՛ք Վերանորդ հաւատովով»

- դառնանք աշխարհի խաւարէն մեզ լոյսին տանող լոյս-Զրիստոսին:

- դառնանք Մեղքի տիրապետութեան մեզ ազատագրող ազատարար-Զրիստոսին:

- դառնանք ատելութեան ճիրաններէն մեզ սիրոյ աղբիւ առաջնորդող սիր-Զրիստոսին:

- դառնանք ցաւի ու տառապանքի վիհեն մեզ վերականգնող բժշկարար-Զրիստոսին:

- դառնանք մահեն մեզ կեանք տանող կեանք-Զրիստոսին:

- դառնանք Բեթղեհեմի մէջ ծնած Աստուծոյ Սիածին Որդուոյն, Փրկիչը համայն մարդկութեան:

Ահա հրաւեր Բեթղեհեմին:

* * *

Նոր Տարուան եւ Աստուածայայտնութեան տօներուն առիթով, Եղբայրական սիրով կ'ողջունենք ՍՍՕՍ Գարեգին Բ. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը, մաղթելով քաջառոջութիւն եւ աստուածահաճոյ ծառայութիւններով լցոն Երկար գահակալութիւնն: Զրիստոսին ակրով կ'ողջունենք Երուսաղեմի Հայոց Պատրիարք Նորին Կմենապատութիւնն Տէր Նուրիան Արք. Մանուկեանը եւ Թուրքիոյ Հայոց Պատրիարք Նորին Կմենապատութիւնն Տէր Սահման Արք. Մաշալեանը, մաղթե

Ի՞ՆՉ Կ'ԼՍԵՆ 2023-Ի ԱՍՏՂԵՐԸ

Խոյ

Փորձեց՛ք լայնախոհ ըլլալ, բազմապատկեց՛ք ձեր կարելիութիւններն ու ձգտումները:

Կարելիութիւն կ'ունենաք մասնագիտական կրթութիւն ստանալով բարձրացնել ձեր աշխատանքի որակը: Կենցաղային ձեր պայմաններու բարելաւելու համար կրկնապատկեց՛ք ձեր աշխատանքը: Ձեր ընտանիքը պիտի բազմանայ այս տարի:

Յուլ

Այս տարի ձեր վիճակը նիւթական կայունութեամբ պիտի յատկանշուի: Նոր յարաբերութիւններ սկսելու, իսկական ընկերներ ձեռքբերելու կարելիութիւն պիտի ունենաք:

Փորձեց՛ք խնայողութեամբ ծախսել: Դատեհապաշտ մի՛ ըլլաք:

Երկուորեակ

Ամեն քայլի դիմեց՛ք ձեր երազները իրականութիւն դարձնելու համար: Աշխատանք տարե՛ք նոր փորձառութիւններ շահելու տարբեր մարզերու մէջ:

Յոդ տարե՛ք ձեր առողջութեան: Աշխատանքային ձեր իրավիճակը անկանխատեսիլ կրնայ ըլլալ:

Խեցգետին

Ձեր փափաքները պիտի իրականանան: Ձեր նիւթական վիճակը բարելաւելու պատեհ առիթներ պիտի

ստեղծուին: Մի՛ տատամսիք գործնական գործուղումներ եւ երկար ճամբորդութիւններ:

Զգուշաց՛ք տիած եւ բամբասկոտ մարդոցմե:

Արիւծ

Ուշադրութեամբ հսկեց՛ք ձեր առողջութեան: Քետեւեց՛ք ձեր ներքին ձայնին, ժամանակին դիմեց՛ք բժիշկներու: Աշխատանքի ձեր շրջանակը կրնայ փոխուիլ այս տարի: Ձեր անձնական կեանքին մէջ տիած դեպքեր կրնան պատահիլ: Եթէ չեք ամուսնացած, ձեզի կը սպասեն նոր ծանօթութիւններ:

Կոյս

Այս տարի ստիպուած պիտի ըլլաք մեծ շանք թափելու ձեր ծրագիրները իրականացնելու համար: Խորհուրդ կը տրուի պարտքեր չկուտակել: Յաճախ ստիպուած կ'ըլլաք սահմանափակել ձեր ծախսերը:

Կշիռը

Կենդանակերպի այս նշանին խորհուրդ կը տրուի չյուսահատի, որովհետեւ երկրի դժուար պայմաններուն մէջ իսկ անոնք առիթ պիտի ունենան մասնակելու աշխատանքային մրցոյթներու եւ պիտի բարելաւեն իրենց վիճակը:

Կարին

Յարկ է այս տարի լուծել ընտանեկան հարցերը: Աշխատանքի մէջ շատ տիած պահեր կրնան ստեղծուիլ, բայց այդ դժուարութիւնները յաղթահարելի են:

Գումար մի՛ խնայեք ձեր առողջութեան համար:

Աղեղնաւոր

Փաստաթուղթերու եւ նիւթականի առնչուող բոլոր հարցերը այսպէս

թէ այսպէս կը լուծուին այս տարի: Մէկ կողմ ձգեց՛ք ոչ եւկան բաները, իրականացուցե՛ք ձեր կարեւոր նպատակները:

Դատասխանատուութիւն ստանձնելէ մի՛ խուսափիք:

Այծեղջիւր

Այս տարի ամեն բան հեղասահ կ'ընթանայ: Ձեր աշխատանքին մէջ հանգիստ ու գնահատուած կը մնաք: Զգուշացական հարցերէ: Ամրան եկամուտի նոր աղբիւրներ կ'ունենաք:

Ջրին

Դուք պէտք ե խորանաք ձեր մասնագիտութեան մէջ: Անսպասելի աշխատանքային ճամբորդութիւններ կրնաք ունենալ ու նիւթական ձեր վիճակը բարելաւել: Փորձեց՛ք լիովին վայելել ձեր ընտանեկան կեանքը:

Ջուկ

Այս տարի նիւթական դժուարութիւններ կրնաք ունենալ: Խելամտութեամբ ծախսեց՛ք: Աշխատանքի մէջ ձեր նուաճումները ակնառու պիտի դառնան: Մասց՛ք համեստ ու մեծամտութենեց պահեց՛ք դուք ձեզ:

ԹԵՐՁԸ՝ ՈՏՆԱԿՈՒ...

❖ Սկիզբ՝ Էջ 9

թերթը ոտնակուի կը դարձնեն:

Նման արարողով ալ իրնամք կը նկարեն ու դիմատեսրի էջին կը տեղադրեն որպէս գործունեութիւն:

Յայ թերթը ընթերցելու պէտք է վարժեցնել մէր մասնւկներու ու պատահներուն հետ այցելել թերթի խմբագրատուն, ծանօթացնել զիրենը թերթի աշխատանքին, բովանդակութեան: Աւելին. «Գանձասար»-ի խըմբագրութեան կ'առաջարկենք թերթը մէկական օրինակ նուիրել մասնւկներուն ու պատահներուն, ներկայացնել «Գանձասար»-ի մասկապատանեկան ներդիրը՝ «Կկու»-ն, եւ յուշել, որ հայտար թերթը մասնւկի պէս պէտք է պահել, ոչ թէ ոտնակու դարձնել:

Խմբագրութիւնը անկանած այս համոզումիվ ամեն շաբաթ թերթը օրինակ մը կը նուիրէ բոլոր միութիւններուն:

Ռաֆֆի Միլահեան

ՄԻԶԱՎԱՅԻՆ

ՖՈՒԹՈՒՆԻ ԿՈՎԱՄՊԵԼ ՓԻԼԻՆ ՈՉ ԵՒՏ Է

Անցեալ շաբթօնան ընթացքին, յետ երկարատեւ հիւանդութեան, իր մահկանացուն կնքեց 82-ամեայ աշխարհահղակ պրազիլի ֆութապոլիստ Փելեն: Հանրածանօթ խաղացողը 30 Նոյեմբերին մարմնային եւ սրտի որոշ անհանգստութեան պատճառով տեղափոխուած էր հիւանդանոց, ուր մասամբ բուժուելե ետք վերադարձած էր տուն: 21 Դեկտեմբերին անոր մօտ յայտնաբերուած էր հաստ աղիքի քաղցկեղ, զոր օր ըստոր տարածուած էր ամբողջ մարմինին մէջ: Անկրկնտեղահինուածէր հիւանդանոց, ուր միաժամանակ երիկամներու եւ սրտի նոր հարցեր դիմագրաւած:

Փելեն դարձած էր համաշխարհային ֆութապոլի արքայ և միակ խաղացողն է, որ մինչ օրս երեք անգամ արժանացած էր աշխարհի ֆութապոլի ախոյեանութեան՝ 1958-ին, 1962-ին, եւ 1970-ին:

ԸՐԻՍԻԿԱԾ ՈՂՆԱԼՏԾՈ ՄԻԿԱՅԻ ԱԼ-ՆԱՍՈՐ ԽՈՒՄԲԻՆ

Փորթուկալի հաւաքականի յարձակողական խաղացող քրիստիանո Ռոնալդո տեղափոխուեցաւ Սենտական Վրաբիոյ ալ-Նասոր խումբ: Վյու մասին յայտարարեց արաբական ակումբի կայքէջը: Ռոնալդոյի պայմանագրութիւնը մեջ նշված է 200 միլիոն եւրո, որ ֆութապոլի պատմութեան մէջ բարձրագոյն գումարն է: Ըստ Marca թերթին, 37-ամեայ ֆութապոլիստի աշխատավարձը սենտական ակումբի հետ կը կազմէ 100 միլիոն եւրո, իսկ մասցեալ գումարը պիտի ստանայ գովազդներու: Ռոնալդոյին պայմանագրութեան ժամկետը 2,5 տարիով, որմէ ետք ան պիտի դառնայ Սենտական Վրաբիոյ դեսպան 2030-ի համաշխարհային ֆութապոլի մրցումներու ընդունելութեան համար: Ցիշեցնենք, որ փորթուկալի ֆութապոլիստը այս տարուան Նոյեմբերին հեռացուեցաւ անգիւական Մանչեսթր Ինայթընի ակումբը մամլոյ տուած իր հարցադրոյցին համար:

Քաթարի մէջ տեղի ունեցած աշխարհի վերջին առաջնութեան ան Փորթուկալի հաւաքականին հետ նշանակեց միայն մեկ կող:

ԷՄՊԱՓՓԻՆ ՏԱՐՈՒԱՆ ԼԱԽԱԳՈՅՆ ՅԱՐԱԿՈՂԱԿԱՆ ԽԱՂԱՑՈՂՆ ԴԱՐՁԱՐ

2022-ի աշխարհի լաւագոյն յարձակողական խաղացողը աշխարհի փոխախոյեան, ֆրանսայի հաւաքականի եւ ֆրանսայի ախոյեան Փարիզ Սան Ժերմանի 24-ամեայ խաղացող քիլիան է: Անպահպան է Անդրեան է հաւաքական ներու մրցաշարքերուն էմպափիէն մասնակցած է 56 հանդիպման եւ նշանակած է նոյնքան կոլ: Երկրորդ տեղը կը գրաւէ Անգլիոյ ախոյեան Մանչեսթր Սիթիի նորէկ, նորվեկիոյ հաւաքականի 22-ամեայ յարձակող Էրլինկ Շալանտը, որ տարուան առաջին կիսուն մաս կազմած էր Գերմանիոյ Պորխիսա Տորթմոնտին: Ան մասնակցած է 43 հանդիպման եւ նշանակած՝ 46 կոլ: Լաւագոյն եռեակը եզրափակեց Սպանիոյ Պարտենոնայի լեհ մարզիկ Ռուպերթ Լեվանտովսկին, որ 51 խաղի ընթացքին նշանակեց 42 կոլ:

ԽԱՉԲԱՌ (ՄԽ 421) Պատրաստեց՝ Մարինա ԶիլԱրոշեան-Պողիկեան

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												

ՅՈՐԻԳՈՆԱԿԱՆ

- Ներումի գիր: Տարի:
- Դետ, տեր: Կրկնուած բաղաձայններ:
- Յակառակ՝ խօսելու անկարող: Զայնանիշ մը: Յակառակ՝ 9001:
- Պատարագիչ քահանայի վիզը բոլորող ծածկոց: Նարդոսի երկերն:
- Թատերական գործողութեան բաժանում: 1897-ին կազմակերպուած արշաւանք՝ Մազրիկ ցեղին դէմ:
- Թթու պտուլ:
- Որովհետեւ: Ծննդական:
- Արական անուն: Բացուածք: Յակառակ՝ պատուական քար:
- Դեղ, բուժում: Միջազգային կազմակերպութիւն մը:
- Քետեւեա խօսքին հեղինակը. «Քալէ», հայ ժողովուրդ՝ հրդեհից ենողը՝ կայծից չի կախնար:
- Խեղաթիւրել: Գորաբար՝ օրուան:
- Անձնական դերանուն: Աղբիր: Կառոյցի մը ծանրութիւնը իր վրայ հաւաքող մաս:

ՈՒՂՂԱԿԱՅԵԱԳ

- «Պատուի Յամար» թատերախասոյի հեղինակը:
- Թեթեւ ակնարկ: Իրականութեան հանդեպ առարկայական մեթոդում ունեցող:
- Քեն պահող: Սնուուկ:
- Յակառակ՝ շատ սիրող: Յակառակ՝ մազերու երկայն իրւա:
- Յակառակ՝ 470: Պատուել:
- Խորը իշեւի:
- Թղթապանակ:
- Արարկայ: Անձնական դերանուն: Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչի հայրը:
- Յարմար: Ճաղկապ:
- Սահման անցնող ապրանքի վրայ պետական տուրք: Յակառակ՝ ումպ:
- Խառնակ վիճակ: Յակառակ՝ ունեցող:
- Արգելական: Կրկնուած բաղաձայններ: Յամառու:

ԽԱՉԲԱՌ (ՄԽ 420)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	ե	ւ	ո	ն	2	ա	ն	թ	4		
2	ո	լ	ո	ն		ո	ս	թ	թ		
3	ւ	ա	ւ	4		տ	ո	ն	թ		
4	ո	ր	4	ո	պ	ե	4	ա	թ		
5	ց	ա	ն	հ	ա	ր	ո	ւ	ս		
6	ա	ն	ա	4		յ	ւ	ա	ն		
7	ւ	լ	ա	ն		ո	ո	թ	թ		
8	ե	ր	ո	ի	ա	տ	զ	ա	ր		
9	ո	ռ	պ	է	կ	ա	տ	ո	ւ		
10		ա	ն		ի		ի	ա			
11	ա	ս	ր	բ	ա	յ	ա	ս			
12	ո	ա	զ	ա	ր	ի	ա	ռ	ե		

ԽԱՉԲԱՌ

Երկուօրին	Երեքօրին	Չորեքօրին	Հինգօրին	Որրութ	Ծարս	Կիրսի
9/1	10/1	11/1	12/1	13/1	14/1	15/1
4°	10°	4°	10°	7°	9°	7°
9°	9°	7°	9°	8°	8°	9°
10°	10°	9°	10°	7°	7°	13°

Չորեքշաբթի, 28 Դեկտեմբեր 2022-ի առաւտուն, Բերիոյ Հայոց Թեմի նորընտիր Առաջնորդ Գերօ. Տ. Մակար Սրբ. Եպս. Վշգարեան, ազգային պատուիրակութեամբ, հովուական անդրանիկ այցելութեան տուաւ քեսապահայութեան: Պատուիրակութեան մաս կը կազմեին

Ազգ. Վարչութեան ատենապետ մեթը Սունապուլ Սունապուլեան եւ պատկան մարմիններկայացուցիչը:

Սրբազն Հայոց եւ իրեն ընկերակցող պատուիրակութիւնը, հրապարակեն ներս շերմապէս դիմա-

Լորութեան Քեսապի Հոգեւոր Տեսուչ Հոգ. Տ. Անդրանիկ Վլոդ. Զիւրիմեանի, Քեսապի Հայ Աւետարանական համայնքի պատուելի ծանթ Ավիշեանի, Հայ Կաթողիկէ համայնքի ներկայացուցիչին, պետական պատասխանատուններու, Քեսապի քաղաքանետին, գիւղապետերուն, քաղականութեան, քարեսիրական, մարգական եւ մշակութային միութիւններու ներկայացուցիչներուն, ՀՄԸՆ-ի Քեսապ մասնաճիւղի փողերախումբին, տարագաւոր սկսուտներուն եւ եկեղեցւոյ դպրաց դասին կողմէ: Ապա, ՀՄԸՆ-ի փողերախումբին եւ դպրաց դասին առաջնորդութեամբ ուղղութեամբ:

Ապա աղօթեց, հայցելով, որ խաղաղութիւն հաստատուի ողջ աշխարհին վրայ, մեր ընտանիքներուն եւ սրտերուն մէց:

Ան փառք եւ գոհութիւն յայտնեց Ամենակալին՝ այս իրաշալի աղիթին համար եւ իր երախտագիտութիւնը յայտնեց Քեսապի հոգեւոր տեսուչին, թաղականութեան եւ բոլոր միութիւններու պատասխանատուններուն, որոնք սիրալիր կերպով ընդունեցին զինք եւ իրեն ընկերակցող պատուիրակութիւնը:

Սրբազն Հայոց դիտել տուաւ, որ դրան Առաջնորդ, հոգեւոր հայը եւ պատասխանատու, թեմի բոլոր զաւակներուն հետ համագործակցարար, Զրիստոսի խոստումին վրատահելով պիտի գործէ, ազգային հիմանութեան կրօնական եւ քաղաքական ժողովներուն, միութիւններուն, մարմիններուն, յանձնախումբերուն հետ մէկ սիրտ եւ մէկ հոգի կազմելով եւ նոյն նպատակին համար ծառայելով:

Դպրաց դասի «Հրաշափառ» շարականի եղեցեղութեամբ Սրբազն Հայոց Մուտք գործեց եկեղեցի,

ուր կանոնական աղօթք կատարեց:

Քեսապի Հոգեւոր Տեսուչ Հոգ. Տ. Անդրանիկ Վլու. Զիւրիմեան, յանուն քեսապահայութեան, հոգեւկան ցնծութեամբ քարի գալուստ մաղթեց նորընտիր Առաջնորդ Սրբազն Հօր եւ շնորհաւորեց զինք՝ Բերիոյ

ԱՌԱՋՆՈՐԴՄԱԿԱՆ ՀՕՐ ՀՈՎՈՒԱԿԱՆ ԱՆԴՐԱՆԻԿ ԱՅՃԵԼՈՒԹԻՒՆԸ ՋԵՍԱՊԱՀԱՅՈՒԹԵԱՆ

Հայոց Թեմի Առաջնորդ Ընտրութեալուն ուրախ առիթով, մայթելով, արեւշտութեամբ եւ աստուածային օրինութեամբ լցուն ընդ երկար ծառա-

սարսափ ապրեցաւ, սակայն առասց ընկրկելու ոտքի կանգնելով կը շարունակէ իր կեանքի պայքարը, կառչած մալովի արժեքներուն:

Գերօ. Տեր Մակար Սրբ. Եպս. Վշգարեան քեսապահայութեան փոխանուց ՆՍՕՍՏ Արքամ Ա. Վեհափառ Հայրապետին հայրական սերը, ողջոյն նոր ու օրինութիւնները եւ Նոր Տարուան եւ Ս. Ծնունդի տոներուն աղիթով արեւատութեան եւ աստուածային օրինութեան իր բարեմայութիւնները փոխանուց:

Հայր Սուլբբ, Ս. Աստուածածին

ռաւոր տեսարանը կը պարզէր Մուսա լեռը: Ապա, ան 1908-ին հիմնուած Ս. Ստեփանոս մատուռը այցելելով, օրինութեան աղօթք կատարեց եւ մատուռը մօտեն տեսանուց, շինարարական նորոգութիւններ կատարելու կարեւորութեան անդրադարձաւ:

Ապա, Մակար Սրբազն այցելեց Գարատուրանի Ս. Աստուածածին եկեղեցի, ուր աղօթք կատարելով մօտեն ծանօթացաւ եկեղեցւոյ կարիքներուն: Որմէ ետք, ան այցելեց Գարատուրանի ակումբի գրադարանը, ապա ուղղուցաւ դեպի Քեսապի համալիր, ուր այցելեց Վզգ. Ուսումնասիրաց Միացեալ ճեմարան եւ հանդիպում ունեցաւ հո-

եկեղեցւոյ մէջ ընտանիքին անունով յուշանուեր փոխանուց Սրբազն Հօր:

Աւարտին, եկեղեցւոյ «Սահակեան» սրահներու աջահամբոյ կատարուեցաւ ի պատիւ Սրբազն Հօր:

Ապա, Սրբազն Հայոց եւ իրեն ընկերակցող պատուիրակութիւնը ուսիիթէն ներս համրապում ունեցան եկեղեցւոյ թաղական խորհուրդին հետ, Հայր Սուլբին ներկայութեամբ:

Թաղականութեան ատենապետ տիար Վիգեն Լսիեան թաղականութեան անունով շնորհաւորեց Սրբազն Հայոց՝ Առաջնորդ ընտրուելուն աղիթով եւ քաջառողջ եւ

գարածութեան, տնօրինութեան եւ ուսուցչական կազմին եւ պաշտօնեւթեան հետ:

Գերաշնորի Սրբազն հայրը բարձր գնահատեց ճեմարանի անձնակազմին ազգանուեր ծառայութիւնը: Ան ուսուցիչները կրթող ռահվիրաներ եւ առաքեալներ կլիւց, որոնք մէր ազգային եւ հոգեւոր արժեքներ մէջ սիրով եւ համբերութեամբ նոր սերունդին կը փոխանուցն:

Սոր Տարուան աղիթով, Սրբազն Հայոց փոխանուց ՆՍՕՍՏ Արքամ Ա. Վեհափառ Հայրապետին հայրական սերն ու 202ափեկի գնահատականը՝ Բերիոյ Հայոց Թեմի

արեւատ տարիներու ծառայութիւն մաղթեց անոր:

Զերմ մթնուրուի մէջ ընթացող հանդիպումին արժարծուեցան շըրջանին դիմագրաւած մարտահրաւերները: Սրբազն Հայոց, մօտեն ծանօթացաւ թաղականութեան գործունեութեան եւ այցելութեան աղիթով բարձրորեն գնահատեց թաղականները՝ իրենց եկեղեցանուեր ծառայութեան համար:

Այսուհետեւ, Սրբազն Հայոց պատուիրակութեամբ այցելեց Գարատուրան, ուր ծովուն դիմացի հե-

զգային դպրոցներուն եւ կառոյցներուն մէջ գործող պաշտօնեւթեան եւ փոխադարձաբար բոլորին անունով երախտագիտութիւնն եւ շնորհակալութիւն յայտնեց Վեհափառ Հայրապետին, որ ճիզ չի իմայիր օգտակար դասնալու դժուարութեան մէջ եղող մէր ազգի զաւակներուն, ըլլան անոնք Լիբանանի, Սուլբի մէջ կամ այլուր:

Սրբազն Հայոց ծանօթացաւ նաեւ համալիրի պանդոկի բաժինին